

TOVERITAR

Amerikan suomalaisten työlläisten äänestämättä ilmestyvä Astoriassa, Ore., joka kuuluu The Western Workmen's Pub. Society'n kustantamana.

TILAUSHINNAT YHDYSVALTOIHIN
1 vuosikerta...\$1.50 Puoli vuotta...90c
CANADAAN JA SUOMEEN
1 vuosikerta...\$1.75 Puoli vuotta...\$1.00

TOVERITAR
BOX 99 ASTORIA, ORE.

Entered as second-class matter July 18th, 1911, at the Post Office at Astoria, Oregon, under the Act of March 3rd, 1879.

TOVERITAR

(THE WOMAN COMRADE)
SUBSCRIPTION RATES
IN THE UNITED STATES:
One year...\$1.50 6 months...90c
IN CANADA:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00
IN FOREIGN COUNTRIES:
One year...\$1.75 6 months...\$1.00

Advertising rates 50c per inch per insertion. Huoneisto sijaitsee 10:n ja Duane ka-
tujen kulmassa. Puhelin 365.
Ilmoitushinta 50 senttiä tuumalta kerran. Naimallimotokista \$1.00 ensimmäiseltä tuumalta ja 50 senttiä jokaiselta seuraavalta tilaukselta.

TOIMITUS:

Maiju Nurmi
Box 99, Astoria, Oregon.

Toverittaren tilaajamäärä osottaa seuraavaa:

UUSIA 75
UUDISTUKSIA 31
KATKENNUT 154

Äitejä ja koteja

Kuten kaikki muutkin kirjatoimet, olen lukenut jokseenkin kaikista asioista mistä vain on kirjoitettu: vaan kaikista eniten olen lukenut äideistä ja kodeista. Olen lukenut runoja, draamallisia, lyrikkisiä ja eepillisiä, äideistä ja kodeista. Olen myöskin lukenut suurten filosofien yleviä mielipiteitä äideistä ja kodeista. Kaikissa noissa kirjoituksissa, runoissa, puheissa ja saarnoissa ylistetään edell. pyhyyttä ja painostetaan jälkimmäisten tärkeyttä. Niin kauan kun kaikki tietoin ulkomailmasta olivat kotoisin kirjoista, uskoin kaikkien ihmisten käsittävän äitien tehtävän pyhyden ja kotien tärkeyden.

Mutta olosuhteiden karkea kämmen työnsi minutkin kirjamailmastani ulos todelliseen elämään, jossa olen joutunut tutustumaan kaikenlaisiin äiteihin ja koteihin. Olen nähnyt kote-

ja, joitten tukevat kivijalat lepäävät yhteiskunnan onnen hui-
puilla, ja olen myöskin nähnyt tuhansia koteja, joitten lattialankut uiskentelevat yhteiskunnan kurjuuden mutaisissa kuluissa.

Olen nähnyt korkeakattoisia avara-ikkunaisia koteja, joiden äidit olivat kirkassilmäisiä ja hilpeäluontoisia. Olen myöskin tutustunut matalakattoisiin ja soikea-ikkunaisiin koteihin, joiden äidit olivat sameasilmäisiä ja alakuloisia. Edelliset äidit näytivät minulle kauniita veistoksia ja maalauksia, kauniita huoneita ja ihmeellisiä kukkatarhoja; heidän kanssaan olen jutellut kaikesta ihmismieltä ylentävistä asioista. Jälkimmäisillä ei ole ollut paljon näyteltävää, vaan heillä on ollut pitkiä sydäntärepiviä kertomuksia kurjuudesta ja kärsimyksistä.

Monta kertaa olen hymyillyt onnellisen äidin kanssa onnellisessa kodissa, vaan useamman kerran ovat silmäni kyyneltyneet kurjan kodin raunioilla.

Mieleeni tulee pieni hentovertaloineen, kaitakasvoinen työläisäiti, johon tutustuin hiljattain Denverissä. Kävelin pitkin Stout katua kahdeksan tienoissa eräänä syyskuun iltana, kun katseeni kiintyi lasten päivätarhan kartanossa pariin leikkivään pienokaiseen. Tavantakaa he juoksisivat veräjälle, odottavinkatseen tähytellen pitkin katua ja palasivat taas uudelleen jatkamaan leikkiänsä, joka näytti tuntuvan vastenmieliseltä. Kauan aikaa olin seurannut heidän toimintaansa ennenkuin odotettu äiti vihdoinkin sukelsi esille suurkaupungin, illallisesta ihmismerestä.

"Äiti!" — Kuinka monta kertaa olenkaan kuullut tuon saman sanan. Kuinka monta kertaa olen lukenut kauniita ylistysrunoja äidistä, kuinka monta kertaa olen kuullut äitiä ylistettävän lauluissa ja puheissa, vaan en kertaakaan ole tavannut mestaria, joka olisi sanoin, nuotein tai värerein voinut kuvata sitä tunnetta, minkä noitten kahden pienokaisen yksi sana kuvasi. Siinä oli ilo, kärsimykset, toiveet ja pettymykset kuvattu paremmin kuin mikään kirjailija, maalaja tai laulaja

voisi ikinä toivoa kuvaavansa. "Äiti!" — se oli heidän kaikkensa.

Suudeltuaan ja hyväiltyään pienokaisiaan, äiti vihdoinkin katosi lastentarhaan, josta hän palasi sylilapsen kanssa. Niin he tulivat kadulle, äiti kolmen pienokaisensa kera. Tarjouduin avuksi.

Kävelimme pitkän matkan ennenkuin tulimme sinne, jota he kutsuivat kodiksi. On tarpeetonta kertoa kodista, joka on ahdatu yhteen ainoaan huoneeseen. Kun äidin, pitääkseen lapsensa ja itsensä hengissä, täytyy raataa kymmenestä kahteentoista tuntiin päivässä kodin ulkopuolella, ei hänellä riitä voimia kodin somistamiseen. Hänen kodissaan vallitsee epäjärjestys ja likaisuus. Siellä myöskin pesivät taudit ja itävät surujen ja murheiden idut, kunnes haaksirikokoutunut koti vihdoinkin hukkuu epätoivon mereen.

Tämä pieni, hento äiti taisteli urhoillisemmin kuin mikään sankari on koskaan taistellut ja hänen ainoa palkkion toivo oli saada lapsensa mahdollisimman suuriksi ennenkuin itse joutuisi haudan omaksi. "Päivä päivältä käyvät jäseneni entistä kankeammiksi ja aamusin on kovin vaikea paullottaa kenkiäni," hän kertoi ja kun katseensa kiintyi nukkuvan pienokaiseen, täytyivät silmänsä kyynelillä.

Hän pesee astioita mässääjien hotellin hikiessä kellarikeittiössä. Hän raataa.

Hyvät lukijat! Ehkä olette kuulleet, että Coloradossa on naisilla äänioikeus ja olette ehkä jostain lukueneet, että täällä on äitiysvakuutuslakikin. Mutta naisten äänioikeus ei poista kurjuutta niin kauan kuin naiset äänestävät sellaisen järjestelmän puolesta, joka sortaa äitejä, murhaa lapsia ja silpoo koteja. Ne samat poliitikot, jotka pitävät kauniita puheita äitiyden pyhydestä ja kotien tärkeydestä, laativat lakeja, joita ei voida käytännössä toteuttaa. Meidän äitiysvakuutuslaki on samanlainen irvikuva kuin koko kapitalistinen järjestelmä. Se on laadittu, mutta siinä ei sanota mistä olisi saatava siihen tarvittavat rahat. Siksi ei

makseta äitiysvakuutusta. Se ei ole mikään ihme, sillä kuka on vielä nähnyt ainoatakaan lakia, jonka porvarit ovat vapaehtoisesti laatineet työläisten hyväksi, jossa ei olisi joku tuollainen "niksi".

Tämä äiti saa uupua ylivoimaisen taakkansa alle, hänen pienokaisensa kääpiöityvät ruu-
an ja hoidan puutteesta. Den-
verissä on satoja samanlaisia äitejä ja koteja, ja jollei niitä olisi, ei siellä liioin olisi useita orpojen koteja, lasten päivätarhoja ja hyväntekeväisyyslaitoksia.

Ne ovat jokaino murtuneitten kotien ja uupuneitten äitien syytöskirjoja kapitalismia vastaan. Kaupungissa, jossa on marmorisia ja graniittisia pälatseja joissa tuhlataan tuhansia dollareita joka iltä sähköilmoituksiin, ei riitä kylliksi leipää, valoa ja lämmintä orvoille ja leskille.

Äidit kaikilla, te, joilla on vielä edes niukka leipä! Jollette te jokaino ryhdy ajoissa kaikkiin voimin taistelemaan oikeuden puolesta, niin meitä kaikkia odottaa tuo sama kurjuuskohtalo.

Jäätyänne leskiksi tai sairauden sattuessa, mikä teitä odottaa? Aivan samanlainen kurjuuskohtalo, josta olen tässä kirjoittanut. Te näette etteivät naisten äänioikeus, eivätkä porvarien laatimat parannuslait ole mistään merkityksestä niin kauvan kun me työläiset uskomme lakien laadinnan kapitalististen poliitikotijain haltuun. Täytyy saada kaikki työläiset sosialisteiksi. Ei riitä, että sinä ja minä olemme sosialisteja.

Mitä olet tänään tehnyt itsesi ja kotisi suojelemiseksi? Olet ehkä huolellisesti suorittanut taloustehtäviä, vaan oletko lähettänyt ainoatakaan valon sädetä pimeään ympäristösi? Jollet jouda agiterraamaan, niin voitahan ainakin levittää kirjallisuutta. Yksi uusi tilaus Toverittarelle voi lisätä yhden uuden sosialistisen äänen. Ja jokainen sosialistinen ääni on ääni oikean rehellisen äitiysvakuutuksenkin puolesta. Eva R.

KATSAUKSIA

AMMATTIUNIOIDEN NAISET KOONTUNEET WASHINGTONISSA, D. C.

Hallituksen työpäivän "naiset teollisuudessa" toimisto kutsui läskettiin koolle järjestyneiden työlläisten neuvottelukokouksen. Kokouksessa oli läsnä 25 naista eri työalojen uniosta. Kokous päätti, että naisten unionit ja soutu toimisto tulevat toimimaan käsi kädessä. Kokouksessa laadittu ohjelma vaadittiin naisten ja miesten yhtäläisen palkan maksulupausta pantavaksi kättänsä, jota ei ole läheskään kaikkialla vielä toteutettu. Vaaditaan työpalkkakomiteolta määrittelemään naisten alipalkan pitämättä silmällä yksinään naisten toimeentuloa, vaan että naisten palkka on määriteltävä siten, että heistä riippuvat perheen jäsenetkin tulevat autetuiksi. Naisille vaaditaan samanlaisia ammattien oppimislaisuuksia kuin miehillekin. Koska hallituksen työpalkkakomiteat eivät ole pitäneet huolta naisstyöläisten eduista, vaatii kokous, että niihin komiteoihin on valittava myöskin naisia. Erikoisesti vaatii kokous valittavaksi naisia kansalliseen sotatyökomiteaan. Kokous laati ankaran vastalauseen Yhdysvaltain senaattille siitä, että se hylkäsi presidentti Wilsonin pyynnön naisten äänioikeuden myöntämisestä. Yllä ja yötyön poistamista vaadittiin jyrkästi. Hallituksen virastoissa ja

verstaissa työskenteleville naisille vaadittiin samanlaisia tilaisuuksia palkankorotuksiin, ylennyksiin ja tulkintoihin kuin, miestyöläisilläkin. Opettajattarien palkkojen korotusta vaadittiin. Jyrkempiä määräyksiä työlläisten hengen ja terveyden turvaamiseksi vaadittiin pantavaksi käytäntöön kaikilla työaloilla. Myöskin vaadittiin naisten ja miesten yhtäläistä terveyden- ja tapaturmavakuutusta. — Kumpahan nuokin vaatimukset tulisivat perille ajatuksi, niin oisvathan nekin pikkunen askel parempaan päin, mutta, niin kauan kuin ammattilioiden naiset luottavat demokraattisiin tai republikaanisiin laimantijoihin ja kongressmiehiin, eivät he voi toivoa niiden vaatimustensa täyttämöpanoa lakien kautta.

SOTILAIDEN OMAISILLE VAADITTAAN \$100 ELÄKERAHAA KUUKAUDESSA.

Vancouverissa, B. C., oli hiljattain kansalaisten kokous, jossa olivat edustettuna työväen järjestöt, kaupungin virkakunta ja useat seurat ja yksityiset kansalaiset eri kansalluuksista. Kokouksen keskustelun tuloksena oli, että sotilaiden omaisten eläkeraha on välttämättä korotettava \$100:ksi kuukaudessa. Päätöksestä lähetettiin tieto hallitukselle Ottawaan. Kabinetin jäseninä on sittemmin ollut Vancouverissa, joiden julkisissa puheissa lausutuista mielipiteistä voi päätellä, ettei ole toivoakaan vaatimuksen täyttämistä. Erään kokouksen puheenjohtaja, jossa kabinetin jäsenet pitivät puheita, sanoi: "Että naiset tulevat häiritsemään arvoisia ministerejä pienillä

kotihuolillaan, on vähintään harmittavaa!" B. C. Federationistin kirjenvaihtaja lisää siihen ironisesti: "Se onkin merkittävä kuinka vaikea näille naisille on vakuuttaa, että heidän isänmaallinen velvollisuutensa on kärsiä itse ja antaa lastensa kärsiä näistä ensi talvena, ja olla siitä vaiti. Se vain osottaa kuinka lajimme naaras on itsepäinen ja kohtuuton silloin kuin hänen lapsensa ovat kysymyksessä."

Sotilaiden omaisten eläkeraha on niin pieni, että nykyisten elinkustannusten aikana perhe, josta äiti tai joku lapsista ei pääse ansiotyöhön, joutuu suorastaan näkemään nälkää.

NAISIA PÄKSEE ENGLANNIN PARLAMENTTIIN.

Edustajahuoneessa hyväksyttiin lakiehdotus t. k. 24 p., joka oikeuttaa naisten pääsyn edustajahuoneen jäseniksi. Päätös tehtiin 249 äänen enemmistöllä.

Eräs Toverittaren lukija Philadelphian kysyy, tuleeko "Viinirypäle on musta tettu" jollomkin jatkumaan Toverittareissa, johon voimme vastata, että sen tekijä, Klaude Parkkonen, aikoo julaista kertomuksen jo julaistut ja vielä julkasemattomat osat kirjana, kun hän ehtii ne saada loppuun kirjoitetuksi.

Red Lodge, Mont., kirjeessä Toverittareissa No. 43 puustataan erästä Mrs. Sandersia johonkin virkaan pyrkijänä. Kirjoittajalta tosin on jäänyt mainitsematta, onko misis sosialistien ehdokas. Meillä on syytä epäillä, että hän ei ole, vaikka emme

olekaan saaneet tänne Montanan sosialistien ehdokaslistaa. Jos sanottu misis on redlodgelaisen lääkäri Sandersin misis, niin silloin sikäläiset sosialistit kyllä tietävät olla häntä äänestämättä.

Pitäisi aina muistaa mainita, onko ehdokas sosialistipuolueen listalla. Se selkka, että joku laimantija ajaa, tai aikoo ajaa, naisten aseman parannusta, ei oikeuta meitä sosialistina antamaan hänelle minkäänlaisia kannatusta. "Hyvät asiat" ja "hyvät miehet" — tai naiset — eivät saa sotatek luokkasuhteitamme. Sosialistipuolue on työväen luokkatalistipuolue ja sellaisena se ei itse, eikä sen jäsenet, sulaudu minkäänlaisiin kompromisseihin radikalismien kanssa porvarien kanssa. — Pitäkäämme luokkarajat selvinä. Joka ei ole kanssamme, hän on meitä vastaan.

VAPAUSTAISTELUISTA TÄLLÄ KOTONA.

Kun Valkean talon edustalta vangittiin 48 suffragettia äänioikeusmielenosoituksen toimeenpanosta, kokoontuivat sanomalehtien raportterit tapansa mukaan syyttäjälakimiehen ympärille, saadakseen selville syytettyjen mahdollisen kohtalon. "Minä en voi jatkaa koko juttua," sanoi lakimies. "Minulla ei ole mitään määryksiä. En ole löytänyt yhtään samanluntuista juttua, paitsi Coxeyn armeijan juttu."

"Kuten muistan," sanoi eräs raportteri, silmänsä loistaen, "Coxeyn armeija vangittiin ruuhkolla kävelmisestä."

"Niin, sanoi lakimies," heidän juttunsa ei tosin ollut juuri tällainen,